

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3613/2525

นางเชือน รอดพัน กับพวกโจทก์ นางเตื่อง เรืองทับจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 142, ป.วิ.พ. มาตรา 183, ป.พ.พ. มาตรา 1734, ป.พ.พ. มาตรา 1738

ย่อ / หลักกฎหมาย

ศาลชั้นต้นกำหนดประเด็นพิพาทไว้ว่า เมื่อชำระหนี้กองมรดกแล้วหากมีทรัพย์มรดกเหลืออยู่โจทก์จะมีส่วนได้เพียงใด ดังนั้นการที่ศาลจะคำนวณส่วนแบ่งทรัพย์มรดกให้โจทก์จำเลยได้ ก็จำเป็นต้องวินิจฉัยว่าทรัพย์สินนั้นเป็นสินส่วนตัวหรือสินสมรสระหว่างจำเลยกับเจ้ามรดกเสียก่อน ซึ่งศาลชั้นต้นก็ได้วินิจฉัยว่าทรัพย์พิพาททั้งหมดเป็นสินสมรสระหว่างเจ้ามรดกกับจำเลย การที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า ทรัพย์พิพาทบางส่วนเป็นสินส่วนตัวของเจ้ามรดกจึงเป็นเรื่องที่ยกขึ้นว่ากันมาแล้วในศาลชั้นต้น หากใช่เป็นการวินิจฉัยนอกฟ้องนอกประเด็นไม่ ทรัพย์มรดกของผู้ตายยังไม่ได้แบ่งปันกันระหว่างทายาทเจ้าหน้กองมรดกอาจบังคับชำระหนี้เต็มจำนวนจากกองมรดกได้ เมื่อจำเลยได้ชำระหนี้ที่กองมรดกจะต้องชำระไปก็ต้องหักออกจากกองมรดกใช้ให้จำเลยก่อน ทรัพย์มรดกส่วนที่เหลือจึงจะแบ่งปันให้ทายาทได้

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์ทั้งสี่เป็นพี่น้องกับนายสมานผู้ตาย ส่วนจำเลยเป็นภริยานายสมาน นายสมานมีทรัพย์มรดกตามบัญชีทรัพย์ท้ายฟ้องราคาประมาณ ๔๖,๐๐๐ บาท ซึ่งตกได้แก่นางแหม่มมารดา โจทก์และจำเลยคนละครึ่งต่อมานางแหม่มถึงแก่กรรม ทรัพย์มรดกส่วนได้ของนางแหม่มจึงตกได้แก่โจทก์คนละครึ่ง จำเลยไม่ยอมแบ่ง จึงขอให้จำเลยแบ่งทรัพย์มรดกตามบัญชีทรัพย์ท้ายฟ้องให้โจทก์ทั้งสี่กึ่งหนึ่ง โดยให้โจทก์ได้คนละครึ่ง จำเลยให้การว่า กองมรดกนายสมานมีหนี้สินรวม ๕๐,๐๐๐ บาทไม่มีเหลือเป็นมรดกแบ่งให้โจทก์ได้ แม้จะฟังว่ามีทรัพย์มรดกเหลือนายสมานก็ยังมิบุตรบุญธรรมโจทก์จะมีสิทธิได้รับก็เพียงคนละครึ่ง ๑ ใน ๒๔ ส่วนของทรัพย์มรดกทั้งหมดและโจทก์ต้องร่วมรับผิดชอบหนี้สินของกองมรดกด้วย ขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า ทรัพย์ตามบัญชีทรัพย์ท้ายฟ้องเป็นสินสมรสระหว่างจำเลยกับนายสมานซึ่งจำเลยมีสิทธิกึ่งหนึ่ง ส่วนที่เหลือตกทอดแก่ทายาทไม่พอชำระหนี้สินของกองมรดก จึงไม่มีทรัพย์มรดกอันจะแบ่งปันให้แก่โจทก์ได้ พิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่า ทรัพย์ตามบัญชีทรัพย์ท้ายฟ้องอันดับ ๑, ๒, ๓ เป็นสินเดิมของนายสมาน จึงเป็นมรดกตกได้แก่จำเลยและนางแหม่มคนละครึ่งทรัพย์นอกนั้นเป็นสินสมรสจึงเป็นของจำเลยกึ่งหนึ่ง อีกกึ่งหนึ่งตกเป็นมรดกได้แก่จำเลยและนางแหม่มคนละครึ่ง กองมรดกมีหนี้สินที่จะต้องรับผิดชอบจำนวน ๓๕,๐๐๐ บาท พิพากษากลับให้แบ่งทรัพย์ตามบัญชีทรัพย์ท้ายฟ้องอันดับ ๑ ถึง ๓ ให้โจทก์ทั้งสี่กึ่งหนึ่ง และแบ่งทรัพย์อันดับ ๔ ถึง ๖ ให้โจทก์ทั้งสี่หนึ่งในสี่ส่วนโดยให้หักหนี้กองมรดกและค่าทำศพกึ่งหนึ่งของจำนวนเงิน ๓๕,๐๐๐ บาท จากโจทก์ทั้งสี่ให้แก่จำเลยผู้ชำระหนี้จำนวนนี้ จำเลยฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยข้อกฎหมายว่า มีปัญหาต้องวินิจฉัยประการแรกว่าที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าที่ดินและบ้านตามบัญชีทรัพย์อันดับ ๑ ถึง ๓ เป็นสินเดิมของนายสมานซึ่งเปลี่ยนเป็นสินส่วนตัว ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ ๕ ที่ได้ตรวจชำระใหม่ เป็นการวินิจฉัยนอกประเด็นหรือไม่ เห็นว่า จำเลยให้การต่อสู้ว่าทรัพย์ที่โจทก์ฟ้องขอแบ่งเป็นสินสมรสระหว่างนายสมานกับจำเลยโจทก์ขอแบ่งส่วนทรัพย์มรดกไม่ถูกต้อง

ศาลชั้นต้นกำหนดประเด็นข้อพิพาทไว้ว่าเมื่อชำระหนี้กองมรดกแล้ว หากมีทรัพย์สินมรดกเหลืออยู่ โจทก์จะมีส่วนได้เพียงใด ดังนั้นการที่ศาลจะคำนวณส่วนแบ่งทรัพย์สินมรดกให้โจทก์จำเลยได้ตาม ประเด็นที่ศาลชั้นต้นกำหนดก็จำเป็นต้องวินิจฉัยว่าทรัพย์สินนั้นเป็นสินส่วนตัวหรือเป็นสินสมรส ระหว่างจำเลยกับนายสมานผู้ตายเสียก่อน มิฉะนั้นก็จะแบ่งเป็นทรัพย์สินในกองมรดกของผู้ตายไม่ได้ซึ่งศาลชั้นต้นก็ได้วินิจฉัยว่า ทรัพย์สินพิพาททั้งหมดเป็นสินสมรสระหว่างนายสมานกับจำเลยการที่ ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าทรัพย์สินอันดับ ๑ ถึง ๓ เป็นสินเดิมซึ่งเปลี่ยนเป็นสินส่วนตัวของนายสมานจึง เป็นเรื่องที่ยกขึ้นว่ากันมาแล้วในศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์มีอำนาจวินิจฉัยได้หาใช่เป็นการวินิจฉัย นอกฟ้องนอกประเด็นดังที่จำเลยฎีกาไม่ แต่วินิจฉัยข้อเท็จจริงว่าทรัพย์สินอันดับ ๑ ถึง ๓ เป็น สินสมรสระหว่างจำเลยกับนายสมานและทายาทผู้มีสิทธิได้รับทรัพย์สินมรดกส่วนที่ตกได้แก่นางแหม่ม มีห้าคน โจทก์ทั้งสี่จึงมีสิทธิได้รับคนละหนึ่งในห้าส่วน จำเลยฎีกาต่อไปว่า ที่ศาลอุทธรณ์ให้แบ่ง ทรัพย์สินมรดกให้โจทก์จำเลยแล้ว จึงให้หักเงินค่าทำศพและหนี้กองมรดกึ่งหนึ่งจากโจทก์ใช้ให้ จำเลยขัดต่อประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๗๓๔ และมาตรา ๑๗๓๕ ต้องหักหนี้จาก กองมรดกก่อนแล้วจึงจะแบ่งทรัพย์สินมรดกที่เหลือให้ทายาทได้พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ทรัพย์สินมรดกของ นายสมานยังไม่ได้แบ่งปันกันระหว่างทายาท ดังนั้นเจ้าหนี้ของมรดกจึงอาจบังคับชำระหนี้เต็ม จำนวนจากกองมรดกได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๗๓๕ ค่าใช้จ่ายใน การทำศพเจ้ามรดกก็เป็นหนี้ที่กองมรดกต้องชำระตามมาตรา ๑๗๓๔ เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า จำเลยได้ชำระหนี้ค่าจ้างไถดินที่นายสมานเจ้ามรดกค้างชำระไปแล้ว และเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายใน การทำศพเจ้ามรดก ก็ต้องหักออกจากกองมรดกใช้ให้จำเลยก่อนทรัพย์สินมรดกส่วนที่เหลือจึงจะ แบ่งปันให้ทายาทได้ พิพากษาแก้เป็นว่า ให้แบ่งทรัพย์สินตามบัญชีทรัพย์สินท้ายฟ้องอันดับ ๑ ถึง ๖ เป็น สินสมรสส่วนของจำเลยกึ่งหนึ่ง อีกกึ่งหนึ่งเป็นทรัพย์สินมรดกของนายสมานให้หักเงินที่จำเลยใช้หนี้ กองมรดกรวม ๓๕,๐๐๐ บาท ออกจากกองมรดกใช้ให้จำเลยก่อนที่เหลือให้นางแหม่มและจำเลยมี สิทธิได้รับมรดกคนละกึ่งหนึ่ง ส่วนของนางแหม่มให้โจทก์ได้คนละหนึ่งในห้าส่วน นอกจากที่แก้ไข เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

องค์คณะ

อุดม บรรลือสินธุ์ · ประสม ศรีเจริญ · กิติ บุรพวรรณ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/3613/2525>